

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 108/2025 vp)

Hallitus on antanut esityksen, jonka tarkoituksena on kehittää työnhakijoiden palveluprosessia ja työnvälityspalveluita. Pääpiirteissään esitys sisältää seuraavat muutokset:

- Työnhakijan palveluprosessia yksinkertaistetaan: alkuhaastattelun määräaika pidennetään ja jatkokeskustelut järjestetään työnhakijan tarpeiden mukaan, ei kaavamaisesti.
- Työvoimaviranomaisen haettavaksi osoittamien työpaikkojen hakemisesta tulee velvoittavampaa.
- Työnhakijalle tulee velvollisuus tehdä ja julkaista työnhakuprofiili määräajassa. Jos profiilia ei julkaista, viranomainen laatii sen. Profiilien tarkastelu-oikeus laajenee yksityisille henkilöstöpalveluyrityksille ja työnantajille.
- Työttömyysturvan seuraamuksia tiukennetaan: laiminlyönnistä seuraa ensin seitsemän päivän korvaukseton aika, toistuvista laiminlyönnistä etuusoikeus menetetään, mutta takaisin etuuden piiriin pääsy helpottuu.
- Nuorten koulutukseen hakuvelvollisuuden voisi täyttää hakemalla työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen, jos asiasta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kannattaa tehtyjä esityksiä. EK kuitenkin katsoo, että työnhakuprofiilin tekemisen ja julkaisun tulisi olla työnhakijan tehtävä.

Palveluprosessin sääntelyn keventäminen ja viranomaisen harkintavallan lisääminen ovat kannatettavia toimia. Vuonna 2022 käyttönoteusta palvelumallista TEM:n ja Valtiontalouden tarkastusviraston tekemissä selvityksissä arvioidaan, että malli on johtanut virkailijoiden työn epätehokkaaseen kohdentumiseen. ([O_6+2024.pdf](#), [Muistio](#), [Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomus 16/2023 Vaikeasti työllistyvien työvoimapalvelut – Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin, TYP-toiminnan ja SIB-mallin toimivuus](#))

Tutkimusten mukaan työvoimaviranomaisten lähettämät **osoitukset hakea avointa työpaikkaa** lyhensivät avointen työpaikkojen täyttämisaikaa ja työttömyysjaksoja. On perusteltua, että osoitukset velvoittavat työnhakijaa työttömyyden alusta lähtien. Laadukkaat osoitukset edellyttävät, että viranomaisilla on oikeat ja riittävät tiedot työnhakijan osaamisesta ja työkyvystä sekä työn vaatimuksista.

Työnhakuvelvollisuuden yksinkertaistaminen ja poikkeussäännösten vähentäminen on oikea suunta. Julkisen työnvälityksen tulee perustua työtarjouksiin sekä asiakkaan velvollisuuteen hakea omatoimisesti työtä työnhakusuunnitelman mukaisesti. Työnhakuvelvollisuus on kokonaisuutena nyt esillä olevien muutostenkin jälkeen monimutkainen kokonaisuus.

Osa-aikatyössä olevien työnhakijoiden työnhakuvelvollisuutta lisätään. Virkailijoiden tulee tukea osa-aikatyötä tekevien työllisyyttä työurasuunnittelulla ja työnhaun ohjauksen keinoin sekä laadukkailla työtarjouksilla. Osa-aikatyötä tekevien todelliset tilanteet vaihtelevat paljon. Muutosten vaikutuksia heidän asemaansa on erityisesti seurattava.

Työnhakuprofiilien julkaisemisen lisääminen palvelualustalla on kannatettavaa. Tietojärjestelmien tulisi tehdä se mahdollisimman helpoksi. Työnhakijan tulisi pystyä luomaan ilmoittautuessaan antamiensa tietojen pohjalta automaattinen ehdotus työnhakuprofiiliksi työnhakijaksi ilmoittautumisen yhteydessä.

Työvoimaviranomaiselle **ei** tulisi säätää tästä uutta tehtävää, vaan profiilin julkaisemisen tulisi olla työnhakijan vastuulla ja sen tulisi liittyä työttömyysturvalain seuraamusjärjestelmään. Profiilin laatimiseen ja julkaisemiseen liittyviä palveluita tulisi voida hankkia palveluntuottajilta.

Esityksen mukaan julkaistuja työnhakuprofiileja voivat hakea ja tarkastella palvelualustalle kirjautuneet työnantajat ja yksityiset työnvälitysyri-tykset. Tämä on erittäin hyvä uudistus. **Työnhakuprofiilien katseluoi-keuden** laajentaminen tukee tehokasta työvälitystä.

Työnhakuprofiileja voisi kuitenkin hakea vain yksittäishakuina siten, että hakuperusteena on käytettävä vähintään ammattinimikettä, osaa-mista tai työskentelyaluetta. Se, että työnhakijoiden tietoja ei voi hakea massahakuina on valitettavaa. Perustuslakivaliokunnan linjaukseen pohjautuva esitys hidastaa ja vaikeuttaa työnvälityksen tehokkuus- ja vaikuttavuustavoitteita.

Seuraamusjärjestelmän yksinkertaistaminen ja muistutuksista luopu-minen lisäävät työttömyysturvan velvoittavuutta. Samalla ne todennä-köisesti vähentävät työvoimaviranomaisen hallinnollista työtä. Muistu-tuksia lähetettiin vuonna 2024 lähes 200 000 kappaletta.

Postitse lähetettävät muistutukset saattavat saapua asiakkaalle vii-veellä, mikä heikentää niiden ymmärrettävyyttä. Työllisyysalueiden mu-kaan muistutuksen syy ja merkitys ovat asiakkaille usein epäselviä. Näiden selvittely aiheuttaa alueilla työllisyystavoitteen kannalta turhaa lisätyötä.